

JAK JSME ŽILI v Československu

Liptálské slavnosti a FoS Lipta Liptál

DÍL DRUHÝ

Po válce v listopadu 1945 vystoupili krojovaní Liptálané na prvních mírových dožinkách ve Vsetíně. „Pod vedením tetičky Váňové se skupina dostává na vyšší úroveň a již v roce 1947 vystupuje na Hornických slavnostech v Ostravě,“ připomněl Ladislav Michálek, někdejší dlouholetý ředitel Liptálských slavností a hospodář souboru Lipta Liptál.

V roce 1946 vzniklo v Liptále výrobní družstvo Lipta, do jehož struktury byla začleněna i krojovaná skupina přejmenovaná na Soubor lidových písní a tanců Lipta. Družstvo podpořilo soubor nákupem krojů pro dvanáct párů. Uměleckými vedoucími se stali Jan Kobzáň a Emilie Váňová. Post šéfa muziky tehdy zastával Karel Mrlina. Dalšími členy výboru SLPT byli Karel Pecha, Vladislav Cedidla, Gustav Plevák, Oldřich Zgarba a Anna Smilková.

Taneční skupina nacvičovala v tělocvičné škole. Soubor měl k dispozici muziku se základní obsadou. Ovšem bez cimbalisty. Výpomoc v tomto směru nabídl Jan Rokyta ze sousední vesnice Jasenná, pozdější vedoucí souboru Technik Ostrava. Jedním z úspěšných pásem té doby byl program nazvaný Ej májku, májku předvedený v roce 1952 v Gottwaldově (dnes Zlín). O rok později vystoupila Lipta tamtéž na Mezinárodních dnech odborů. „Před deseti tisíci diváků předvedla pásmo nazvané Znejte husličky, zvučte cimbalý. Porota označila soubor Lipta za pr-

voťřidní umělecké těleso,“ poznamenal Michálek. Na podzim téhož roku se Lipta představila na Družstevním dni v Hovězí nedaleko Vsetína a v říjnu pak znovu v Gottwaldově.

V tomto období začal nácvič nového pásma Emilie Váňové a Jana Kobzáň známého jako Zbojnickým chodníčkem. Premiéru měl v roce 1954 na Jehličné v Krhově u Valašského Meziříčí. Rok 1954 byl pro Liptu také rokem, kdy získala na přehlídce souborů Gottwaldovského kraje v Uherském Brodě druhé místo. Každý měsíc v tomto roce navíc ogaři a cěrky z Liptálu pravidelně odjížděly do Luhačovic za lázeňskými hosty. V červnu přidali i účast na Strážnických slavnostech, v červenci na Filmovém festivalu pracujících v Gottwaldově s novým programem Řemeslnické, s nímž se posléze představili i v Teplících nad Bečvou a ve Valašském Meziříčí.

Květen 1955 byl pro Liptu prvním termínem, kdy se soubor představil v Praze. A pak už to šlo takřka ráz na ráz. Jednorázová vystoupení, účast na celostátních spartakiádách, různé slavnosti, celostátní přehlídky a podobně. Desítky vystoupení nejen za humny, ale i po celém Československu...

Text: Dušan Póč a redakce, snímky: archiv Ladislav Michálek a FoS Lipta Liptál

RADKA SOUSEDÍKOVÁ. U liptálského zámku vystoupila při prvních Liptálských slavnostech také tehdy třináctiletá Radka Sousedíková, dcera dlouholetého ředitele slavností Radomíra Sousedíka a jeho manželky a zpěvačky souboru Lipta Liptál Jiřiny Sousedítkové. S ní devítiletý Pavel Mrlina.

ANDREA ČALOVÁ. Díky Liptálským slavnostem se soubor Lipta Liptál dostal i do povědomí Československé televize. Snímek je z natáčení pořadu autorky Věry Haluzové z Luhačovic, která se souborem spolupracovala, nazvaný Jaro, v němž si zahrála mimo jiné také současná prezidentka Mezinárodního folklorního festivalu Liptálské slavnosti Andrea Čalová-Maliňáková (na snímku vpravo).

MRLINA A ROKYTA. Doslova unikátem v archivu Liptálských slavností a jejich hlavního pořadatele souboru Lipta je snímek z roku 1952 zachycující legendy liptálského folkloru – Karla Mrlinu (housle), ředitele úvodního ročníku Liptálských slavností v roce 1970, a Jana Rokytu (cimbal), jehož si milovníci folkloru pamatují z ostravské cimbalové muziky Technik, s níž vystupovala také Jarmila Šuláková.

ZÁPAD. V roce 1987 se soubor Lipta Liptál vydal na západ Evropy, aby tady nejen seznamoval obyvatele Německa, Francie a Holandska s tradicemi a folklorním Valaška, ale také aby upozornil na to, že v Liptále je založená tradice národopisných oslav – Liptálské slavnosti – které rády uvítají i folkloristy z navštívených zemí. A velmi úspěšně, neboť v Holandsku Lipta získala mezi osmnácti domácími a zahraničními soubory 1. místo.

SLAVNOSTI POČTVRTÉ. Také na čtvrtých Liptálských slavnostech předvedli tanečníci souboru řadu svých oblíbených a svým způsobem tradičních tanců. Patřily mezi ně zejména ogarské hy, zbojnické tance, ale také zveďačky.

PECHA A CĚRKY. Liptálské tanečnice z druhé poloviny 50. let minulého století spolu s Karlem Pechou, který byl kromě zaníceného národopisce rovněž náruživým fotografem. V jeho archivech jsou stovky a tisíce snímků nejen z folklorních akcí, ale i z dalších činností. Například hasičů, sportovců, zahrádkářů a dalších. Velkým koníčkem Karla Pechy byl tramping. Stal se členem legendární valašské tramské osady Havaj na Pulčinách.

V příštím díle se ještě jednou vrátíme k historii valašského Souboru písní a tanců Lipta Liptál a Mezinárodnímu folklornímu festivalu Liptálské slavnosti.